

JOURNAL

Başvuru 21.06.2026 Received | Kabul 05.09.2026 Accepted

E-ISSN: 3108-5296 | <https://www.paradigmajournal.com>

Cilt 2, Sayı 3 (2026), ss. 169-183

Doi., 10.29228/paradigma.96568

Atıf Bilgisi / Reference Information

Ray, H. (2026). İlmek ilmek geçmişe balıkesir iğne oyalarının izinde. *Paradigma Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 169-183, <https://doi.org/10.29228/paradigma.96568>

İlmek İlmek Geçmişe Balıkesir İğne Oyalarının İzinde

Hasibe RAY

Başöğretmen, Küçükçekmece Bilim ve Sanat Merkezi, hasiberay@hotmail.com

Özet

Balıkesir Gönen'in sabır, zarafet temsili iğne oyaları, sadece bir el sanatı değil; aynı zamanda Anadolu kadınının duygularını ve yaşamı işlediği dilsiz bir alfabedir. Yüzyıllardır aktararak bölgenin kültürel kimliğinin korumaktadır. Günümüz dijital çağda yeni nesil bu mirastan giderek uzaklaşmaktadır. Araştırmamızda, somut olmayan kültürel miras unsurlarımızdan Balıkesir Gönen iğne oyası eğitim aracı olarak kullanılarak, öğrencilere değerler eğitimi kapsamında sabır, estetik gibi birçok değerlerin kazandırılması amaçlanmıştır. Araştırmamız, 6. Sınıfa devam eden 20 öğrenciden oluşan çalışma grubu üzerinde, ön test-son test tek gruplu deneysel desen kullanılarak yapılmıştır. Araştırmada veriler, Araştırma öğrencileri tarafından geliştirilen değerler eğitimi ön test-son test anketleri ile Araştırma etkinliklerinin değerlendirilmesine yönelik hazırlanan Araştırma değerlendirme anketi aracılığıyla toplanmıştır. Araştırma etkinlikleri sekiz haftalık bir uygulama takvimi çerçevesinde yürütülmüş; bu süreçte Gönen iğne oyasının tarihçesinin araştırılması, motiflerin mandala formunda tasarlanması, motif uygulama çalışmaları, veli, öğrenci ve öğretmen katılımlı atölye çalışmaları gerçekleştirilmiştir.

Sürdürülebilirlik kapsamında ileri dönüşüm etkinlikleri yapılmış; sergi çalışmaları, ulusal ve uluslararası yaygınlaştırma faaliyetleri, girişimcilik etkinliği ile öğretmen ve öğrenci yaratıcı yazarlık çalışmaları yürütülmüştür. Ayrıca Yeşil Vatan etkinliği kapsamında Tema'ya fidan bağışı yapılmış ve tüm etkinlikler belirlenen değerlerle ilişkilendirilmiştir. Yerel kadınlardan sağlanan iğne oyalı ürünlerle üretime katkı sağlanmış; ileri dönüşümle hazırlanan ürünler, okulumuzun Erasmus Araştırması kapsamında Almanya'ya gönderilerek Bulgaristan, İtalya ve Fransa'dan katılımcıların yer aldığı 27 kişiye Araştırma sunumu eşliğinde hediye edilmiştir.

Uygulama sürecinin ardından çalışma grubuna son test ve Araştırma değerlendirme anketleri uygulanmıştır. Toplanan verilerin analiz sonuçları üretken yapay zekâ ile görselleştirilmiştir. Elde edilen bulgular, iğne oyasıyla desteklenen değerler eğitimi etkinliklerinin öğrencilerin değer kazanımlarını ve kültürel mirasa yönelik farkındalıklarını artırdığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Değerler eğitimi, kültürel miras, Gönen iğne oyası.

JOURNAL

Başvuru 21.06.2026 Received | Kabul 05.09.2026 Accepted

E-ISSN: 3108-5296 | <https://www.paradigmajournal.com>

Cilt 2, Sayı 3 (2026), ss. 169-183

Doi., 10.29228/paradigma.96568

Atıf Bilgisi / Reference Information

Ray, H. (2026). İlmek ilmek geçmişe balıkesir iğne oyalarının izinde. *Paradigma Sosyal Bilimler Dergisi*, 2(3), 169-183, <https://doi.org/10.29228/paradigma.96568>

Stitch by Stitch into the Past: Tracing the Needle Lace of Balıkesir

Hasibe RAY

HeadTeacher, Küçükçekmece Science and Art Center, hasiberay@hotmail.com

Abstract

This study examines the effects of an eight-week educational program centred on Gönen needle lace as an element of cultural heritage on participants' awareness of cultural heritage, knowledge of needle lace, value acquisition, creativity, and attitudes toward sustainable production. The program was designed by integrating cultural heritage education with value-oriented and practice-based activities focusing on respect for labour, empathy, patience, diligence, aesthetic sensitivity, cooperation, creativity, and patriotism. The study involved 20 participants. Data were collected through a pre-test, a post-test, and a research evaluation questionnaire. The eight-week implementation process included researching the history and cultural significance of Gönen needle lace, examining local examples, creative writing, learning basic needle-lace techniques, producing functional objects, mandala activities, exhibitions and workshops, book design, social entrepreneurship, and an environmental donation activity. Descriptive analyses were conducted using frequencies and percentages. The findings revealed a marked improvement in participants' knowledge and awareness following the intervention. The proportion of participants who completely agreed that they knew what needle lace was increased from 25% in the pre-test to 90% in the post-test, while the corresponding rate for recognising needle lace as a traditional handicraft increased from 35% to 85%. Complete agreement regarding awareness of the meanings embedded in needle-lace motifs increased from 50% to 95%. In the evaluation questionnaire, all participants reported that the program contributed to their understanding of patience and empathy and changed their perspective on cultural heritage. Overall, the findings suggest that experiential, locally grounded, and value-oriented cultural heritage education can contribute to cultural awareness, active participation, creative production, and the intergenerational transmission of intangible cultural heritage.

Keywords: Values Education, Cultural Heritage, Gönen Needle Lace.

Giriş

TDK'ye göre miras, bir neslin kendinden sonra gelen nesle bıraktığı şey olarak tanımlanmaktadır. Kültürel miras ise geçmişten miras alınan ve farklı nedenlerle geleceğe aktarılacak istenen, fiziksel olarak var olan eserler ile bir topluma ait değerler bütünüdür. Kültürel miras; bir toplumun düşünce sistemini, yaşam tarzını ve geleneksel pratiklerini yansıtır

(Can, 2009). Değerler eğitimi, bireyin toplumsal yaşantısının temelini oluşturan milli, manevi, sosyal, ahlaki ve kültürel değerleri öğrenmesini hedefleyen bilinçli ve planlı bir süreçtir (Kuter, 2012; Meydan, 2014).

Teknolojinin hızlı gelişimiyle birlikte geleneksel el sanatlarına yönelik ilgi azalmış, bu durum kültürel miras unsurlarının gelecek kuşaklara aktarılmasını güçleştirmiştir. Bu bağlamda geleneksel el sanatları, bir toplumun kültürel kişiliğini ve yaşam biçimini yansıtan somut olmayan miras unsurları olarak önem taşımaktadır. Gönen iğne oyası da bu geleneksel el sanatlarının önemli bir örneğidir; Balıkesir'in Gönen ilçesinde kuşaktan kuşağa aktarılmakta ve bölgenin kültürel kimliğinin yaşatılmasında rol oynamaktadır. Özellikle Gönen Belediyesi'nin başvurusu ile 2014 yılında coğrafi işaretle tescillenmiş olan Gönen iğne oyası, ilçe kadınlarının hem kültürel bağlılıklarını sürdürmelerine hem de ekonomik kazanç elde etmelerine katkı sağlamaktadır. Bu durum, geleneksel mirasın toplumsal örgütlenmeler ve yerel yönetim desteğiyle sürdürülebilir hale getirilmesine bir örnek oluşturmaktadır (Gönen Kaymakamlığı, t.y.).

Buna ek olarak; Gönen'de kadınların el emeği ürünlerini ekonomik üretime dönüştürme çabaları, kooperatifler ve yerel girişimler aracılığıyla desteklenmekte, iğne oyası üretimi kadınlar için gelir kaynağı ve sosyal dayanışma alanı oluşturmaktadır. Ayrıca bölgedeki çeşitli sivil toplum girişimlerinde (ör. Gönen Kadın İnisiyatifi) geleneksel el sanatlarının yaşatılması ve yeni kuşaklara aktarılması hedeflenmektedir (Gönen Belediyesi, 2024).

Araştırmamızın temelinde, Gönen iğne oyasının değerler eğitimi ile bir öğrenme aracı olarak kullanılması fikri yer almaktadır. Bu doğrultuda Araştırma problemimiz şu şekilde belirlenmiştir: “Değerler eğitimi ile desteklemiş Gönen iğne oyası temalı etkinlikler, değerlerin kazandırılmasında rol oynar mı? Olarak belirlenmiştir. Ayrıca Araştırmamızda alt problem olarak; “Gönen iğne oyası temalı etkinliklerin öğrencilerin kültürel miras farkındalık düzeyleri

üzerindeki etkisi var mıdır?” belirlenmiştir.

Araştırma problemimizin çözümüne yönelik olarak geliştirilen hipotezler şu şekildedir:

1-Değerler eğitimi ile desteklemiş Gönen iğne oyası temalı etkinlikler, değerlerin kazandırılmasında rol oynar.

Gönen iğne oyası temalı etkinliklerin öğrencilerin kültürel miras farkındalık düzeyleri üzerindeki etkisi vardır.

Materyal ve Yöntem

Çalışma Grubu

Araştırmanın katılımcılarını, 2025–2026 eğitim-öğretim yılında İstanbul'da bir bilim ve sanat merkezinde öğrenim gören, 6. sınıf düzeyinde eğitimine devam eden 20 öğrenciden oluşan çalışma grubu oluşturmaktadır. Çalışma grubu, gönüllülük esasına dayalı olarak belirlenmiş olup araştırma

sürecine öğrencilerin velilerinden gerekli izinler alınarak dâhil edilmiştir. Araştırma çalışmaları, kurum ortamında ve belirlenen uygulama planı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Deseni

Araştırmamızda kullanılan yöntemler adım adım açıklanacaktır. İlk aşamada, çalışma grubuna nicel araştırma yöntemlerinden ön test deneysel desen yöntemi kullanılacaktır. Bu yöntem ile değerler eğitimi kapsamında belirlenen değerlerle ilgili olarak çalışma grubunun hazır bulunuşluk düzeyini ön test ile belirlenmeye çalışılacaktır.

Araştırmanın ikinci aşamasında kültürel mirasa saygı, sabır, çalışkanlık, estetik duyarlılık, iş birliği ve yardımlaşma, yaratıcılık ve emeğe saygı, vatanseverlik ve empati değerleri esas alınarak bir çalışma planı oluşturulmuştur. Bu kapsamda belirlenen sekiz temel değer doğrultusunda özgün tasarımlar hazırlanmış ve uygulamaya geçirilmiştir.

Çalışmalar, önceden hazırlanan uygulama takvimine uygun olarak sekiz hafta boyunca sürdürülmüştür. Araştırma sonunda, yapılan çalışmaların sonuçlarını paylaşmak ve farkındalık oluşturmak amacıyla “Kuşaklar Buluşuyor Workshop ve İğne Oyası Sergisi” düzenlenmiş; üretilen ürünler ve Gönen iğne oyası örnekleri sergilenmiştir. Yerel kadın üreticilerden temin edilen iğne oyalı ürünlerle üretime katkı sağlanmış; ileri dönüşüm atölyesinde hazırlanan iğne oyalı ayraçlar kurumun Erasmus Araştırması kapsamında Almanya’ya gönderilerek uluslararası yaygınlaştırma ve kültürel mirasın tanıtımına katkı sunulmuştur.

Sürdürülebilirlik ve ileri dönüşüm kapsamında üretilen iğne oyası örnekleri girişimcilik faaliyetiyle bir alışveriş merkezinde satışa sunulmuş, elde edilen gelir Yeşil Vatan Araştırması kapsamında Tema’ya bağışlanarak fidan dikimi gerçekleştirilmiştir. Ayrıca yaratıcı yazarlık çalışmaları kapsamında yazılan öğretmen hikâyesi, sergi fotoğraflarıyla birlikte kitaplaştırılmıştır.

Son aşamada ise çalışma grubuna nicel araştırma yöntemlerinden son test anketi uygulanmış ve Araştırma etkisini değerlendirmek amacıyla Araştırma değerlendirme anketi uygulanmış, elde edilen veriler doğrultusunda Araştırma tamamlanmıştır.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veriler, araştırmacılar tarafından literatürden yararlanılarak geliştirilmiştir. Anketler katılımcılara yüz yüze uygulanmıştır. Hazırlanan anketler, Millî Eğitim Bakanlığı Araştırma İzinleri Sistemi (araştırmaizinleri.meb.gov.tr) üzerinden yüklenerek gerekli izinler alınmıştır. Araştırmaya katılan öğrencilerden gönüllü katılım formu alınmış; katılımcıların ayrıca veli onam formları da alınmıştır. Araştırmada iki farklı veri toplama aracı kullanılmıştır: İlmek İlmek Geçmişe Balıkesir İğne Oyalarının İzinde Ön Test ve Son Test Anketi: Bu anket, çalışma grubundaki öğrencilerin değerler eğitimi kapsamındaki değerler ile kültürel mirasın korunmasına yönelik farkındalık düzeylerini belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Üç seçenekli olarak yapılandırılan anket toplam 7 maddeden oluşmakta olup, 20 öğrenciye ön test ve son test olarak uygulanmıştır.

İlmek İlmek Geçmişe Balıkesir İğne Oyalarının İzinde Araştırma Değerlendirme Anketi: Araştırma uygulamaları sonunda öğrencilerin yapılan çalışmalara ilişkin görüşlerini ve Araştırma sürecinin değerler eğitimi üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla oluşturulmuştur. Toplam 10 maddeden oluşan bu anket, Araştırma sonunda 20 öğrenciye uygulanmıştır.

Araştırma fikrinin oluşturulmasının ardından, izlenecek süreci belirlemek amacıyla danışman öğretmen rehberliğinde bir çalışma planı hazırlanmıştır. Bu kapsamda, Gönen iğne oyası

uygulamalarında her hafta bir değer belirlenmiş ve öğrencilerin belirlenen değeri pekiştirmeye yönelik ürünler üretmeleri hedeflenmiştir. Bu doğrultuda sekiz haftalık bir uygulama planı oluşturulmuş ve Araştırma süreci bu plan (Tablo 1.) çerçevesinde yürütülmüştür.

Tablo 1. Uygulama Planı

Hafta	Tema / Değer	Hedef Değer / Kazanım	Temel Etkinlik	Uygulama Süreci
1. Hafta	Kültürel Mirasa Saygı	Emeğe ve yerel kültürel mirasa saygı geliştirme	Gönen iğne oyasının tanınması ve görsel tasarım çalışmaları	Gönen iğne oyasının tarihçesi araştırılır; yerel yöneticiler ve kooperatiflerle iletişime geçilir. Guinness Rekorlar Kitabı'na giren iğne oyasından yapılmış “Şeftali Ağacı” örneği incelenir. Kapalı Çarşı ziyaretiyle iğne oyası örnekleri yerinde gözlemlenir. Gönen iğne oyasının Balıkesir kültüründeki önemine ilişkin sunum hazırlanır. Canva üzerinden iğne oyalı kitap ayracı ve mandala boyama kitabı tasarlanır.
2. Hafta	Empati	Başkalarının duygu ve düşüncelerini anlayabilme, kendini başkasının yerine koyabilme	Yaratıcı hikâye yazımı	İğne oyasının yalnızca dekoratif bir ürün olmadığı; geçmişte insanların duygu, düşünce ve yaşam deneyimlerini de yansıttığı üzerinde durulur. “Sabırla İşlenen Hayaller” temalı yaratıcı yazarlık atölyesi gerçekleştirilir. Öğrencilerin oluşturduğu hikâyeler sınıf ortamında okunur ve değerlendirilir.
3. Hafta	Sabır	Sabırlı çalışmanın ve üretim sürecine emek vermenin önemini kavrama	İğne oyası yapımını öğrenme	Temel iğne oyası düğüm ve işleme teknikleri uygulamalı olarak denir. Yerel kooperatiflerle görüşülerek iğne oyasının üretim süreci, kullanım alanları ve sabır gerektiren özellikleri hakkında bilgi alınır. Kooperatiflerin daha önce katıldığı moda ve el sanatları sergileri incelenir.
4. Hafta	Çalışkanlık ve Üretkenlik	Üretmenin ve emeğin sonucunda ortaya çıkan ürünün değerini fark etme	İğne oyasından işlevsel ürünler hazırlama	Sürdürülebilirlik ve ileri dönüşüm ilkeleri doğrultusunda iğne oyası kullanılarak kitap ayracı, toka, küpe ve bileklik gibi ürünler hazırlanır. Öğrenciler tasarım, üretim ve tamamlanmış ürünü değerlendirme süreçlerine aktif olarak katılır.
5. Hafta	Estetik Duyarlılık ve Saygı	Estetik algıyı geliştirme, emeğe ve	Mandala boyama ve öğretmenlere	Daha önce tasarlanan iğne oyası temalı mandala boyama kitabı kullanılarak estetik farkındalık çalışmaları yapılır. Hazırlanan iğne oyalı kitap ayraçları

		başkalarına saygı gösterme	hediye hazırlama	öğretmenlere hediye edilir. Böylece hem üretim sürecinin estetik boyutu hem de emeğin paylaşılması üzerinde durulur.
6. Hafta	İş Birliği ve Yardımlaşma	Birlikte üretmenin, paylaşmanın ve dayanışmanın önemini deneyimleme	Sergi ve iğne oyası atölyesi	Yerel kadın üreticilerle iş birliği kurulur. Erasmus araştırması kapsamında yurt dışına gönderilecek iğne oyalı ürünlerin hazırlanmasına katkı sağlanır. Veliler, öğrenciler ve öğretmenlerin katılımına açık workshop düzenlenir. Yerel bir kadın üreticinin desteğiyle uygulamalı iğne oyası eğitimi gerçekleştirilir.
7. Hafta	Yaratıcılık ve Emeğe Saygı	Yapılan çalışmaların kalıcı bir kültürel ürüne dönüştürülmesini sağlama	Kitap tasarımı	“Sabırla İşlenen Hayaller” atölyesinde oluşturulan hikâyeler, öğretmen metinleri, etkinlik sürecinden elde edilen görseller ve sergi fotoğrafları Canva kullanılarak bütüncül bir kitap tasarımına dönüştürülür. Böylece projenin süreç ve ürünleri yazılı ve görsel olarak kayıt altına alınır.
8. Hafta	Vatanseverlik, Sorumluluk ve Girişimcilik	Toplumsal sorumluluk geliştirme ve yaşanan çevreye kalıcı katkı sağlama	Ürünlerin satışa sunulması ve fidan bağışı	Araştırma kapsamında üretilen iğne oyalı ürünler girişimcilik faaliyeti çerçevesinde satışa sunulur. Elde edilen gelirle Yeşil Vatan anlayışı doğrultusunda TEMA Vakfına bağış yapılır ve fidan dikimine katkı sağlanır.

Çalışma grubu oluşturularak başlanan Araştırma çalışmalarında, öncelikle “İlmek İlmek Geçmiş Balıkesir İğne Oyalarının İzinde Ön Test Anketi” uygulanmış; öğrencilerin değerler eğitimi ve kültürel mirasın yaşatılmasına ilişkin farkındalık düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Elde edilen veriler doğrultusunda hazırlanan uygulama planı çerçevesinde Araştırma etkinliklerine başlanmıştır.

Araştırma sürecinde, her hafta belirlenen bir değer doğrultusunda öğrencilerin bu değeri pekiştirmeye yönelik ürünler oluşturmaları sağlanmıştır. BİLSEM Teknoloji ve Tasarım dersi 6. sınıf yıllık planında yer alan mühendislik, iki boyutlu tasarım ve üç boyutlu tasarım üniteleri kapsamında iğne oyası temelli çalışmalar gerçekleştirilmiş; böylece Araştırma sürecinde disiplinler arası öğrenme yaklaşımı desteklenmiştir.

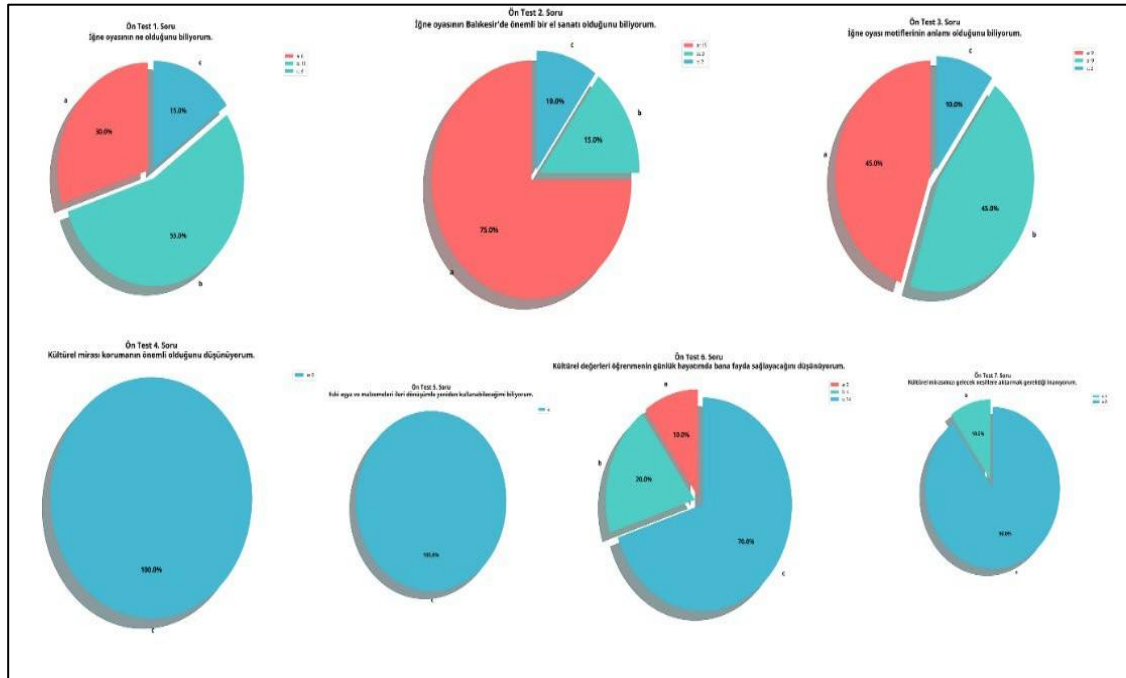
Bulgular

Araştırmamızın bu kısmında, “İlmek İlmek Geçmiş Balıkesir İğne Oyalarının İzinde” Araştırması kapsamında uygulanan ön test–son test anketleri ve Araştırma değerlendirme anketinden elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Araştırma çalışmalarının başında çalışma grubuna ön test uygulanmış, sekiz hafta süren uygulama sürecinin ardından son test gerçekleştirilmiştir. Anket verileri yüz yüze toplanmış ve Araştırma öğrencileri tarafından üretken yapay zeka ile analiz edilerek görselleştirilmiştir.

Tablo 2. Ön Test Anketi Kod ve Yüzdelik Sonuçları

Soru İçeriği	Hiç Katılmıyorum n (%)	Katılıyorum n (%)	Tamamen Katılıyorum n (%)
İğne oyasının ne olduğunu biliyorum.	6 (%30)	9 (%45)	5 (%25)
İğne oyasının bir el sanatı olduğunu biliyorum.	5 (%25)	8 (%40)	7 (%35)
İğne oyası motiflerinin anlam taşıdığını biliyorum.	10 (%50)	0 (%0)	10 (%50)
Kültürel mirası korumanın önemli olduğunu düşünüyorum.	0 (%0)	0 (%0)	20 (%100)
Eski eşyaların ileri dönüşüm yoluyla yeniden kullanılabileceğini biliyorum.	0 (%0)	0 (%0)	20 (%100)
Kültürel mirası öğrenmenin günlük yaşamıma katkı sağladığını düşünüyorum.	4 (%20)	6 (%30)	10 (%50)
Kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması gerektiğini düşünüyorum.	0 (%0)	2 (%10)	18 (%90)

Şekil 1. Ön test anket sonuçları pasta grafikleri (Üretken yapay zeka ile oluşturulmuştur.)

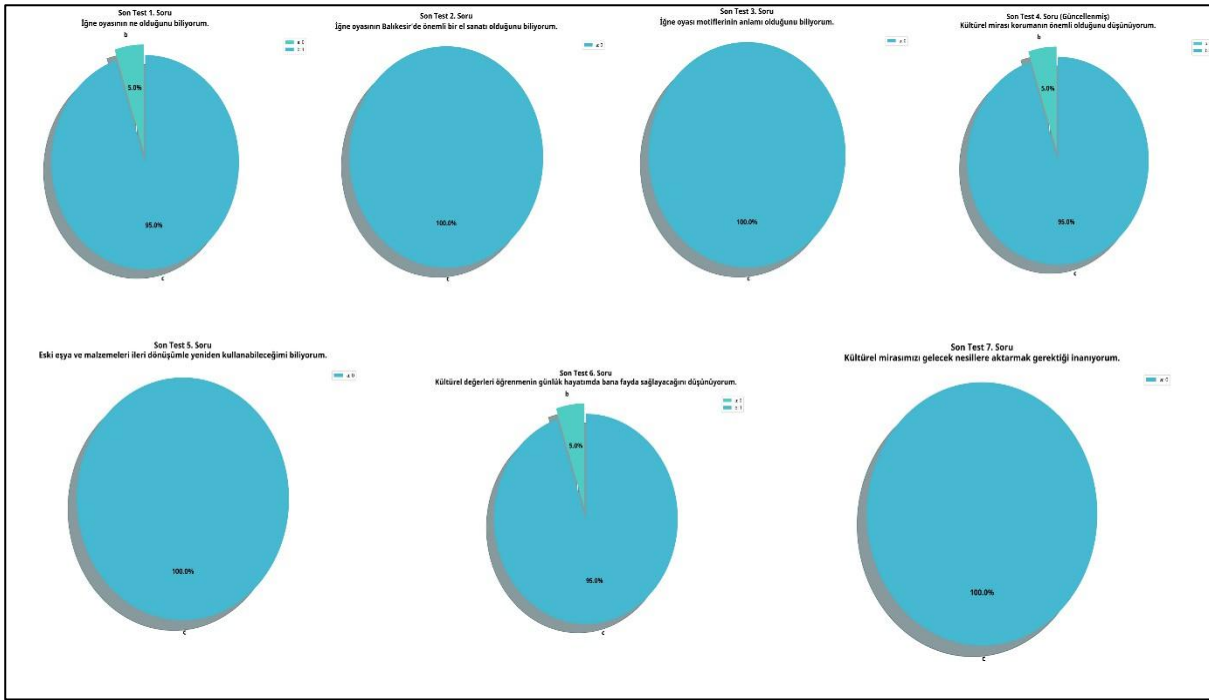
Ön test sonuçlarına göre öğrencilerin büyük bir kısmının iğne oyasının ne olduğu, kültürel mirasın günlük yaşama katkısı ve iğne oyasının sabır gerektiren bir el sanatı olduğu konularında yeterli farkındalığa sahip olmadığı belirlenmiştir. Son test sonuçlarında ise öğrencilerin tamamının bu maddelerde olumlu görüş bildirdiği görülmüştür. En yüksek artış oranı (%70) “kültürel mirası

öğrenmenin günlük hayata katkı sağlaması” maddesinde gerçekleşirken, “iğne oyasının ne olduğunu biliyorum” maddesinde %60 oranında artış gözlemlenmiştir. “Kültürel miras gelecek nesillere aktarılmalıdır” maddesinde ön testte yüksek düzeyde (%90) farkındalık bulunması nedeniyle son testte artış oranı daha sınırlı kalmış ve %100’e ulaşmıştır. Bu durum, ilgili değer in Araştırma öncesinde de öğrenciler tarafından büyük ölçüde benimsendiğini ve Araştırma sürecinin bu değeri pekiştirici bir rol üstlendiğini göstermektedir. Şekil 1.’de yer alan bulgular, öğrencilerin iğne oyasına ilişkin bilgi düzeylerinin düşük olduğunu ve kültürel mirası bilme ile yaşatmanın günlük yaşama katkılarına yönelik farkındalıklarının yeterli olmadığını göstermektedir.

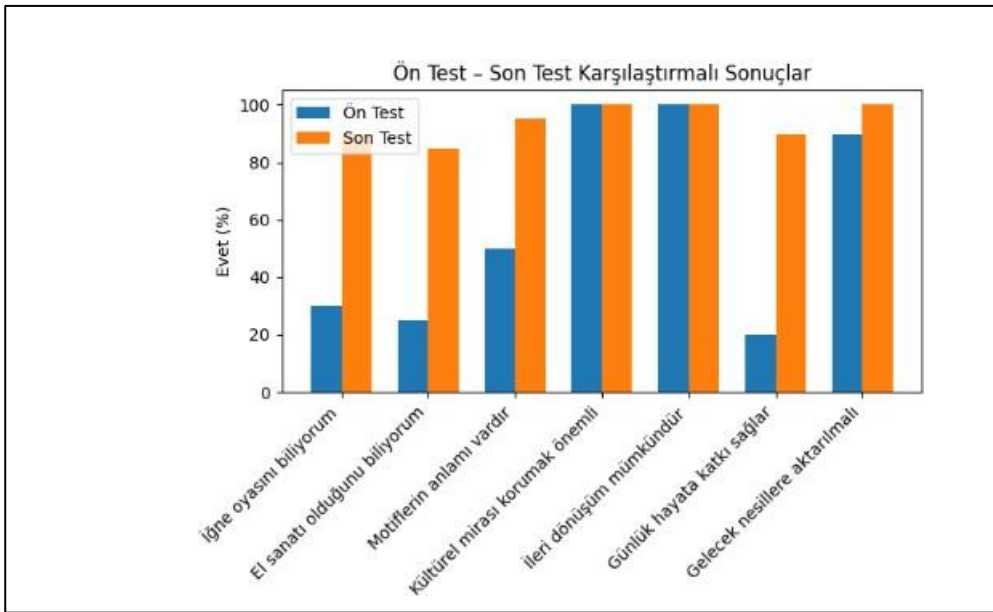
Tablo 3. Son Test Anketi Kod ve Yüzdelik Sonuçları

Soru İçeriği	Hiç Katılmıyorum n (%)	Katılıyorum n (%)	Tamamen Katılıyorum n (%)
İğne oyasının ne olduğunu biliyorum.	0 (%0)	2 (%10)	18 (%90)
İğne oyasının bir el sanatı olduğunu biliyorum.	0 (%0)	3 (%15)	17 (%85)
İğne oyası motiflerinin anlam taşıdığını biliyorum.	0 (%0)	1 (%5)	19 (%95)
Kültürel mirası korumanın önemli olduğunu düşünüyorum.	0 (%0)	0 (%0)	20 (%100)
Eski eşyaların ileri dönüşüm yoluyla yeniden kullanılabileceğini biliyorum.	0 (%0)	0 (%0)	20 (%100)
Kültürel mirası öğrenmenin günlük yaşamıma katkı sağladığını düşünüyorum.	0 (%0)	2 (%10)	18 (%90)
Kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması gerektiğini düşünüyorum.	0 (%0)	0 (%0)	20 (%100)

Tablo 3 incelendiğinde, son test sonuçlarına göre öğrencilerin iğne oyasını öğrendiği ve kültürel mirası yaşatarak günlük hayata katkı sağlama konusunda farkındalıklarının arttığı sonucuna varılmıştır. Araştırma uygulamaları sonrasında öğrencilerin iğne oyası, kültürel miras ve değerler eğitimi konularındaki bilgi ve farkındalık düzeylerinin anlamlı biçimde arttığı görülmektedir. Özellikle iğne oyasının bir el sanatı olduğu, motiflerin anlam taşıdığı ve kültürel mirasın günlük yaşama katkı sağladığına yönelik görüşlerde belirgin bir artış gerçekleşmiştir.

Şekil 2. Ön test anket sonuçları pasta grafikleri (Üretken yapay zeka ile oluşturulmuştur.)

Şekil 3. ön test ve son test karşılaştırma grafiği (dijital ortamda üretken yapay zekâ ile oluşturulmuştur.)

Şekil 3. incelendiğinde, ön test ve son test arasındaki değişim oranlarının üretken yapay zekâ kullanılarak oluşturulan sütun grafiği ile karşılaştırmalı olarak sunulduğu görülmektedir. Grafikte, öğrencilerin ön test ve son test anketlerinde verdikleri “evet” yanıtlarına ait yüzdelik değerler yer almaktadır. Elde edilen bulgulara göre, Araştırma kapsamında gerçekleştirilen atölye ve uygulama çalışmaları sonrasında tüm maddelerde olumlu yönde artış olduğu belirlenmiştir. Bu artış, öğrencilerin kültürel miras ve Gönem iğne oyası konularındaki bilgi ve farkındalık düzeylerinin Araştırma süreci sonunda belirgin biçimde arttığını göstermektedir.

Ön test ve son test sonuçları karşılaştırıldığında, öğrencilerin iğne oyası, kültürel miras ve değerler eğitimi konularındaki bilgi ve farkındalık düzeylerinde tüm maddelerde olumlu yönde artış

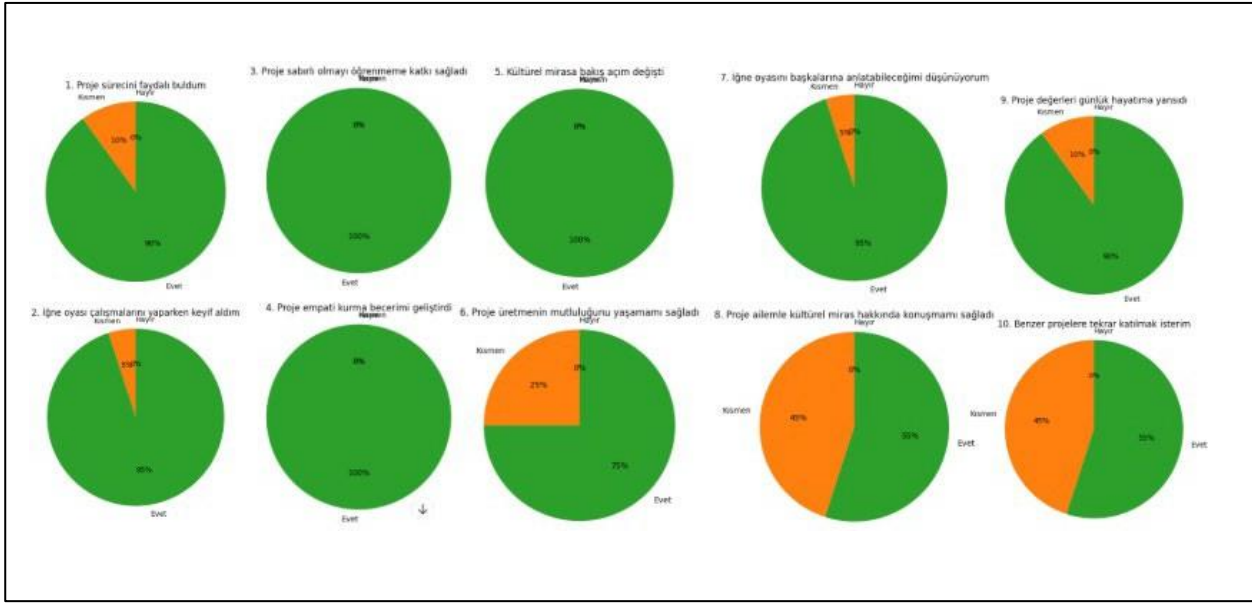
olduğu görülmüştür. Özellikle iğne oyasının ne olduğunu bilme, motiflerin anlam taşıdığını fark etme ve kültürel mirasın günlük hayata katkısı ile ilgili maddelerde yüksek düzeyde artış tespit edilmiştir. Ön test ve son test karşılaştırmaları sonucunda, öğrencilerin kültürel miras farkındalığı, sabır, empati ve değerler eğitimi boyutlarında anlamlı düzeyde gelişim gösterdikleri belirlenmiştir. Özellikle iğne oyası yapım sürecinde sabır gerektiren aşamaların deneyimlenmesi, öğrencilerin sabır ve empati değerlerini içselleştirmelerine katkı sağlamıştır. Şekil14.'te ön test ve son test sonuçları karşılaştırıldığında, en yüksek artışın %70 oranı ile “kültürel mirasını öğrenmenin günlük hayata katkı sağlaması” maddesinde olduğu görülmektedir. Bunu, %60 artış oranı ile “iğne oyasının ne olduğunu biliyorum” maddesi izlemektedir. Ön testte %90 oranında olumlu yanıt verilen “kültürel miras gelecek nesillere aktarılmalıdır” maddesinin, son testte %100 düzeyine ulaştığı belirlenmiştir. Elde edilen bulgular, Araştırma amaçlarının büyük ölçüde gerçekleştirildiğini göstermektedir. Öğrencilerin bilgi ve farkındalık düzeylerinde tüm maddelerde olumlu yönde artış olduğu görülmüş; bu durum, Gönen iğne oyası temelli etkinliklerin değerlerin içselleştirilmesine anlamlı katkı sağladığını ortaya koymuştur.

Tablo 4. Araştırma Değerlendirme Anketine İlişkin Frekans ve Yüzde Dağılımları

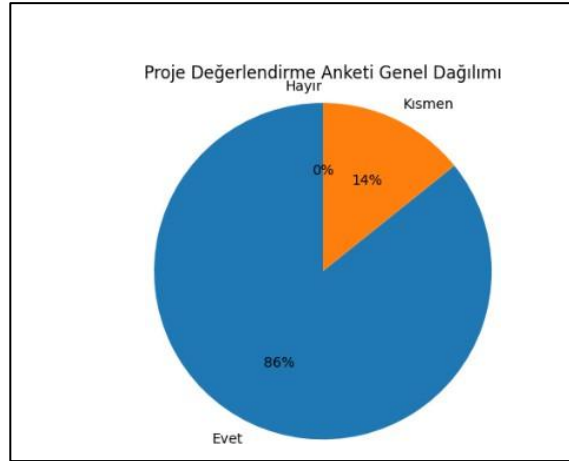
Soru İçeriği	Hiç Katılmıyorum n (%)	Katılıyorum n (%)	Tamamen Katılıyorum n (%)
Araştırma sürecini faydalı buldum.	0 (%0)	2 (%10)	18 (%90)
İğne oyası çalışmalarını yaparken keyif aldım.	0 (%0)	1 (%5)	19 (%95)
Araştırma, sabırlı olmayı öğrenmeme katkı sağladı.	0 (%0)	0 (%0)	20 (%100)
Araştırma, empati kurma becerimi geliştirdi.	0 (%0)	0 (%0)	20 (%100)
Araştırma sonrasında kültürel mirasa ilişkin bakış açım değişti.	0 (%0)	0 (%0)	20 (%100)
Araştırma, üretmenin mutluluğunu yaşamamı sağladı.	0 (%0)	5 (%25)	15 (%75)
İğne oyasını başkalarına anlatabilecek bilgi ve deneyime sahip olduğumu düşünüyorum.	0 (%0)	1 (%5)	19 (%95)
Araştırma, ailemle kültürel miras hakkında konuşmamı sağladı.	0 (%0)	9 (%45)	11 (%55)
Araştırma kapsamında ele alınan değerleri günlük hayatıma yansıtabildiğimi düşünüyorum.	0 (%0)	2 (%10)	18 (%90)
Benzer araştırma ve etkinliklere yeniden katılmak isterim.	0 (%0)	9 (%45)	11 (%55)

Tablo 4. incelendiğinde, öğrencilerin Araştırmaya katılım sağlamaları sonucunda Araştırma hakkındaki görüşlerinin büyük ölçüde olumlu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin tamamı, Araştırmanın sabır, empati ve kültürel mirasa yönelik farkındalıklarını artırdığını ifade etmiştir. Ayrıca öğrencilerin büyük çoğunluğunun Araştırmayı faydalı bulduğu ve benzer Araştırmalara

yeniden katılmak istedikleri belirlenmiştir. Elde edilen bu bulgular, Araştırma sürecinin hedeflenen değerlerin kazandırılmasında etkili olduğunu ortaya koymaktadır.

Şekil 4. Araştırma değerlendirme anketi soru bazlı cevapların pasta grafiği gösterimi

Şekil 5. Araştırma Değerlendirme Anketi Genel Dağılımı

Araştırma değerlendirme anketi sonuçları incelendiğinde, öğrencilerin Araştırmaya yönelik görüşlerinin büyük ölçüde olumlu olduğu görülmüştür. Öğrencilerin tamamı, Araştırma sürecinin sabır, empati ve kültürel mirasa yönelik farkındalıklarını artırdığını belirtmiştir. Ayrıca öğrencilerin büyük çoğunluğunun Araştırmaya katılmaktan keyif aldığı ve benzer Araştırmalara tekrar katılmak istedikleri tespit edilmiştir.

Sürdürülebilirlik ve ileri dönüşüm teması kapsamında hazırlanan iğne oyalı tokaların öğrenciler tarafından günlük yaşamda aktif olarak kullanıldığı gözlemlenmiştir. “Sabırla İşlenen Hayaller” yaratıcı yazarlık atölyesi sonucunda öğrenciler tarafından iğne oyası temalı hikâyeler yazılmış; bu ürünler kitaplaştırılarak somut ve kalıcı bir Araştırma çıktısına dönüştürülmüştür. Öğrencilerin hazırladıkları iğne oyalı kitap ayraçları, mandala çalışmaları ve ileri dönüşüm ürünlerinden memnuniyet duydukları gözlemlenmiştir. Ayrıca Araştırma çıktılarının ulusal ve uluslararası platformlarda paylaşılmasıyla kültürel miras farkındalığının yaygınlaştırılmasına katkı sağlandığı görülmüştür.

Elde edilen bulgular, Gönen iğne oyası temelli etkinliklerin öğrencilerin değerleri yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağladığını, kültürel miras farkındalığını artırdığını ve disiplinler arası öğrenmeye katkı sunduğunu ortaya koymaktadır.

Tartışma ve Sonuç

Ön test, son test ve Araştırma değerlendirme anketi birlikte incelendiğinde; öğrencilerin kültürel miras, sabır, empati ve değerler eğitimi konularında belirgin kazanımlar elde ettiği görülmektedir.

Araştırma kapsamında yürütülen etkinlikler, iğne oyasının değerler eğitimi ile bütünleştirilerek sürdürülebilirlik temasıyla ileri dönüşüm çalışmalarında kullanılmasının, geleneksel el sanatlarını doğrudan değerler eğitimiyle ilişkilendirmesi açısından literatürde önemli bir katkı sunduğunu göstermektedir. İğne oyası ve değerler eğitiminin birlikte ele alınmasıyla yürütülen bu çalışma, öğrencilerin hem el becerilerinin hem de toplumsal değerlerinin gelişimine katkı sağlamıştır.

Araştırma değerlendirme anketinden elde edilen sonuçlar, öğrencilerin kazandıkları değerleri günlük yaşamlarında uygulamaya başladıklarını ortaya koymuştur. Gönen iğne oyası temelli etkinliklerin öğrencilerin değerler farkındalığını artırmada etkili olduğu belirlenmiş; özellikle sabır değerine ilişkin son test puanlarının, uygulama öncesine göre yükseldiği gözlemlenmiştir. Bu bulgular, Araştırma kapsamında belirlenen araştırma sorularına ulaşıldığını göstermektedir.

Anket sonuçları ve süreç boyunca yapılan gözlemler, öğrencilerin iğne oyasını gelecek kuşaklara aktarılması gereken bir kültürel miras unsuru olarak benimsediklerini ve iğne oyası yapım sürecinin sabır gerektiren bir işçilik içerdiğini fark ettiklerini ortaya koymuştur. “Kuşaklar Buluşuyor Workshop ve İğne Oyası Sergisi” aracılığıyla öğrenci, veli, öğretmen ve yerel kadınlara ulaşılarak iğne oyası eğitimi verilmiş; etkinliklerin kurumun sosyal medya hesaplarında paylaşılmasıyla Araştırmanın daha geniş bir kitleye ulaşması sağlanmıştır. Sergiyi ziyaret eden öğrencilerin gelecek dönemlerde iğne oyası atölyeleri açılmasına yönelik talepleri, kurum genelinde kültürel mirasa yönelik ilgi ve merak oluştuğunu göstermektedir.

Yapılan çalışma sonucunda katılımcıların tamamı (%100) bu çalışmaların sabırlı olmayı öğrenmelerine ve empati kurma becerilerini geliştirmelerine doğrudan katkı sağladığını onaylamıştır. Ayrıca, öğrencilerin %90'ı Araştırmada ele alınan değerlerin günlük hayatlarına yansıdığını ifade ederken, %100'ü kültürel mirasa bakış açılarının bu süreçle birlikte değiştiğini belirtmiştir. Bu veriler, el sanatı odaklı uygulamaların sabır, empati ve kültürel aidiyet gibi temel değerlerin içselleştirilmesinde son derece etkili bir araç olduğunu ispatlamaktadır. Böylece “Değerler eğitimi ile desteklemiş Gönen iğne oyası temalı etkinlikler, değerlerin kazandırılmasında rol oynar.” Hipotezimizin doğru olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Elde edilen bulgular ışığında ön testte iğne oyasının ne olduğunu tam olarak bilenlerin oranı %30 iken, eğitimler sonunda bu oran %90'a yükselmiştir. En çarpıcı gelişimlerden biri "kültürel mirası öğrenmenin günlük hayata katkısı" farkındalığında yaşanmış ve bu oran %20'den %90'a fırlamıştır. Katılımcıların uygulama sonrasında iğne oyası motiflerinin anlam taşıdığı farkındalığına %95 oranında ulaşması ve kültürel mirasın gelecek nesillere aktarılması gerekliliğini %100 oranında benimsemesi, Araştırmanın farkındalık oluşturma hedefine başarıyla ulaştığını göstermektedir. Böylece “Gönen iğne oyası temalı etkinliklerin öğrencilerin kültürel miras farkındalık düzeyleri üzerindeki etkisi vardır.” Hipotezimizin doğru olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Yaparak-yaşayarak öğrenme yaklaşımı sayesinde öğrencilerin teorik bilgi yerine uygulama yoluyla değerleri içselleştirdikleri, bu durumun kültürel mirasın aktarımına katkı sağladığı görülmüştür. İğne oyası yapım sürecinde zorlanan öğrencilerde empati becerilerinin geliştiği gözlemlenmiş; motif oluşturma aşamasında düğüm sayılarının hesaplanmasıyla matematiksel örüntüler fark edilerek disiplinler arası bir öğrenme ortamı oluşturulmuştur.

Sonuç olarak bu Araştırma; değerler eğitimi, kültürel miras ve sürdürülebilirliği bütüncül bir yaklaşımla ele alan, disiplinler arası öğrenmeyi destekleyen ve uygulanabilirliği yüksek özgün bir çalışma olmuştur.

Gönen iğne oyası temelli etkinliklerin yalnızca tek bir Araştırma ile sınırlı kalmaması; uzun vadeli, planlı ve sürdürülebilir atölye çalışmalarıyla desteklenmesi önerilmektedir. Bu tür çalışmaların sürekliliği, değerler eğitiminin kalıcılığını artıracak; kültürel mirasın matematik ve mühendislik konuları ile ilişkilendirilerek disiplinler arası öğrenme ortamlarının oluşturulmasına katkı sunacaktır.

Araştırma sonuçlarının yerel topluluklara, diğer okullara ve eğitim kurumlarına sunulması, değerler eğitiminin yaygınlaştırılmasına önemli katkılar sağlayabilir. Ayrıca uluslararası Araştırmalar kapsamında hediye olarak sunulacak ürünlerde iğne oyalarının tercih edilmesi, kültürel mirasımızın uluslararası platformlarda tanıtılmasını destekleyecektir.

Ailelerin Araştırma sürecine aktif olarak dâhil edilmesi, öğrencilerin kazandıkları değerleri ev ortamında da pekiştirmelerine katkı sağlayacaktır. Bu doğrultuda, atölye etkinliklerine aile katılımını teşvik eden özel oturumların düzenlenmesi önerilmektedir.

Bu Araştırma kapsamında elde edilen somut çıktılar hem eğitim kurumları hem de aileler için değerler eğitiminin önemini ortaya koymuş; uygulamaya dayalı ve disiplinler arası eğitim yaklaşımlarının yaygınlaştırılması gerekliliğini desteklemiştir.

Extended Abstract

Cultural heritage encompasses not only monuments, historical buildings, and material objects but also traditional knowledge, craftsmanship, practices, forms of expression, and production skills transmitted across generations. Traditional handicrafts occupy a particularly important position within this framework because they embody both tangible products and intangible knowledge accumulated through social and cultural experience. Needle lace, one of the traditional handicrafts associated with Turkish cultural heritage, represents a form of cultural production in which craftsmanship, patience, aesthetic sensitivity, symbolic expression, and intergenerational transmission intersect. Gönen needle lace, which has become one of the locally recognised cultural elements of Balıkesir and its surroundings, provides a particularly suitable context for educational activities that seek to connect local cultural heritage with values education.

The present study aimed to examine the contribution of an eight-week educational program based on Gönen needle lace to participants' knowledge and awareness of cultural heritage and needle lace, as well as to values such as respect for labour, empathy, patience, diligence, aesthetic sensitivity, cooperation, creativity, and patriotism. Rather than presenting cultural heritage solely as theoretical knowledge, the program was structured around active participation, observation, production, creative expression, interaction with local actors, and the transformation of acquired knowledge into tangible outputs. In this respect, the research sought to establish a connection between learning about cultural

heritage and experiencing the processes through which heritage is produced, shared, preserved, and transmitted.

The study was conducted with 20 participants. Data were obtained through a pre-test administered before the implementation, a post-test administered after the eight-week process, and a research evaluation questionnaire. The available quantitative data were analysed descriptively using frequencies and percentages. The purpose of the analysis was to determine changes in participants' responses before and after the implementation and to identify their evaluations of the educational process. Since the available data were based on categorical response distributions, the findings were interpreted through changes in response frequencies and percentages rather than through inferential statistical testing.

The educational program was implemented over eight weeks, with each week organised around a particular value and a corresponding cultural heritage activity. During the first week, the focus was on respect for cultural heritage and labour. Participants investigated the history of Gönen needle lace, contacted local authorities and cooperatives, examined the "Peach Tree" produced from needle lace and associated with the Guinness World Records initiative, observed needle-lace examples in the local marketplace, and prepared presentations on the cultural significance of Gönen needle lace. They also designed needle-lace bookmarks and a mandala colouring book using Canva.

The second week focused on empathy. Participants discussed how needle lace could represent not merely an ornamental object but also the feelings, experiences, and forms of expression of people in the past. A creative writing workshop entitled "Dreams Embroidered with Patience" was organised, and participants produced and evaluated stories inspired by cultural heritage. The third week addressed patience through practical needle-lace activities. Participants experimented with basic techniques and obtained information from local cooperatives about the labour-intensive production process and areas of use of needle lace.

During the fourth week, diligence and productivity were emphasised through the production of bookmarks, hair accessories, earrings, and bracelets within the framework of sustainability and upcycling. The fifth week concentrated on aesthetic sensitivity and respect for others. Needle-lace bookmarks were presented to teachers, while participants worked with the mandala colouring materials developed earlier in the program. In the sixth week, cooperation and mutual assistance were foregrounded. Participants interacted with local women producers, contributed to the preparation of needle-lace products intended for international activities, and took part in workshops involving students, teachers, parents, and local producers.

The seventh week combined creativity with respect for labour. The stories and photographs produced throughout the process were compiled into a book using Canva, thereby transforming the project into a permanent written and visual product. The final week focused on patriotism, social responsibility, and entrepreneurship. Products created during the project were offered for sale, and the income generated was directed toward a sapling donation within the framework of environmental responsibility.

The pre-test findings indicated that participants already possessed relatively strong attitudes toward the general importance of cultural heritage, while their specific knowledge of needle lace was more limited and heterogeneous. Before the intervention, 25% of participants completely agreed that they knew what needle lace was, while 45% agreed and 30% did not agree. In the post-test, the rate of complete agreement increased to 90%, with the remaining 10% selecting "agree." Similarly,

complete agreement with the statement that needle lace was a traditional handicraft increased from 35% in the pre-test to 85% in the post-test. Awareness that needle-lace motifs carry meanings also showed a substantial change: the proportion of participants selecting complete agreement rose from 50% to 95%.

Attitudes toward cultural heritage protection were already high at the beginning of the study. All participants completely agreed in both the relevant measurements that cultural heritage should be protected. Likewise, awareness of the potential reuse of old objects through upcycling was high. The finding is important because it indicates that the intervention was not simply creating a positive attitude from an initially negative position; rather, in some areas it reinforced an existing disposition while expanding specific knowledge and practical experience related to local heritage.

The research evaluation questionnaire further demonstrated positive perceptions of the program. Ninety per cent of participants completely agreed that they found the research process useful, and 95% completely agreed that they enjoyed the needle-lace activities. All participants completely agreed that the program contributed to learning patience, improved their ability to empathise, and changed their perspective on cultural heritage. Ninety-five per cent stated at the highest level of agreement that they believed they could explain needle lace to others. These findings are particularly meaningful in terms of cultural transmission because they suggest that participants did not remain passive recipients of information but developed a sense of competence in communicating what they had learned.

The findings collectively indicate that a locally grounded, participatory, and production-oriented cultural heritage program may contribute to the development of knowledge, awareness, values, and cultural transmission skills. The use of Gönen needle lace as the central cultural element made it possible to connect cultural heritage with everyday practices, creative expression, sustainable production, social interaction, and community participation. The combination of research, observation, handicraft production, creative writing, digital design, exhibitions, workshops, entrepreneurship, and environmental responsibility also broadened the educational experience beyond conventional classroom-based heritage instruction.

In conclusion, the study suggests that cultural heritage education becomes more meaningful when learners are given opportunities not only to receive information but also to investigate, produce, interpret, share, and transform cultural knowledge into tangible outputs. The observed changes between the pre-test and post-test, together with the highly positive participant evaluations, indicate that the eight-week program contributed particularly to knowledge of Gönen needle lace, recognition of the symbolic dimension of needle-lace motifs, and awareness of the role of traditional handicrafts in cultural transmission. Future studies could strengthen these findings by employing larger samples, delayed post-tests, qualitative interviews, observation records, and inferential statistical analyses to examine the persistence and broader educational effects of similar heritage-based interventions.

Ek Bilgiler

Çıkar çatışması bilgisi: Yazar herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.

Destek bilgisi: Bu çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan mali destek alınmamıştır.

Etik onay bilgisi: Araştırmada etik onay bilimsel araştırma süreçleri doğrultusunda gerekli görülmemiştir.

Katkı oranı bilgisi: Çalışmanın tüm aşamaları yazar tarafından yürütülmüştür.

Yapay zekâ beyanı: Araştırmada yapay zeka araçları kullanılmamıştır.

Kaynakça

- Akbaş, O. (2008). Değerler eğitiminin tarihsel temelleri. Değerler Eğitimi Dergisi, 6(15), 9–27.
- Can, M. (2009). Kültürel miras ve müzecilik (Çalışma raporu). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı.
- Cebeci, Y., Karaman, Z., & Yücel, E. B. (2024). Ortaokul öğrencilerinin Türkiye'nin UNESCO Dünya Mirası Listesi'ndeki miras alanlarını VR teknolojisi aracılığıyla deneyimlemelerine ilişkin algıları. International Journal of Education and Science Research, 1(1), 20–39.
- Gönen Belediyesi. (t.y.). Gönen iğne oyası ve kültürel miras çalışmaları. Erişim tarihi: 4 Ocak 2026, <https://www.gonen.bel.tr>
- Gönen Kaymakamlığı. (t.y.). Gönen ilçesi kültürel değerleri ve yerel el sanatları. Erişim tarihi: 4 Ocak 2026, <https://www.gonen.gov.tr>
- Güney Marmara Kalkınma Ajansı. (2023). Balıkesir'de geleneksel el sanatlarının yaşatılması. Erişim tarihi: 12 Mart 2025, <https://epale.ec.europa.eu/tr/content/traditional-handicrafts-balikesir-come-life-again-anadoludakiler>
- Güney Marmara Kalkınma Ajansı. (t.y.). Balıkesir'de kültürel miras ve kadın girişimciliği Araştırmaları. Erişim tarihi: 4 Ocak 2026, <https://www.gmka.gov.tr>
- Kuter, F. Ö., & Kuter, M. (2012). Beden eğitimi ve spor yoluyla değerler eğitimi. Eğitim ve İnsani Bilimler Dergisi: Teori ve Uygulama, (6), 75–94.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2025). Gönen iğne oyası. Kültür Portalı. Erişim tarihi: 12 Mart 2025, <https://www.kulturportali.gov.tr/turkiye/balikesir/nealinir/gonen-ig-ne-oyasi>
- Meydan, H. (2014). Okulda değerler eğitiminin yeri ve değerler eğitimi yaklaşımları üzerine bir değerlendirme. BEÜ İlahiyat Fakültesi Dergisi, 1(1), 93–108.
- Öztürk Samur, A., & Deniz, M. E. (2014). Okul öncesi dönemde değerler eğitiminin çocukların sosyal-duygusal gelişimine etkisi. Kuramsal Eğitimbilim Dergisi, 7(2), 146–165.
- T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı. (t.y.). Gönen iğne oyası. Kültür Portalı. Erişim tarihi: 4 Ocak 2026, <https://www.kulturportali.gov.tr>
- Topal, Y. (2019). Değerler eğitimi ve on kök değer. Mavi Atlas, 7(1), 245–254.
- Türk Dil Kurumu. (2024). Türk Dil Kurumu sözlükleri. Erişim tarihi: 29 Mart 2024, <https://sozluk.gov.tr>
- Yazıcı, D. K. (2006). Değerler eğitimi'ne genel bir bakış. Türklük Bilimi Araştırmaları, (19), 499–522.